

KØBENHAVNS KOMMUNE
Socialforvaltningen

NOTAT

20-08-09

Sagsnr.
2008-78303

Dokumentnr.
2009-476009

Stine G. Page

Retningslinjer for politianmeldelse af strafbare handlinger

Gældende pr. 1. september 2009

**Mål- og rammekontoret
for handicap og
psykiatri**

Bernstorffsgade 17, 4.
Sal
1592 København V

Telefon
33 17 36 98

E-mail
MR_handicap_og_
psykiatri@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683038

www.kk.dk

<u>1. Generelt</u>	2
<u>2. Hvornår gælder retningslinjerne</u>	2
<u>3. Hvornår skal der foretages politianmeldelse</u>	3
<u>4. Anmeldelse af brugere eller ansatte</u>	4
<u>5. Ved tvivl om indgivelse af politianmeldelse</u>	6
<u>6. Selve anmeldelsen</u>	6
<u>7. Tavshedspligt</u>	7
<u>8. Afværgepligt</u>	7
<u>9. Registrering og indberetning</u>	8
<u>10. Lokale procedurer og aftaler</u>	8

Dette er Socialforvaltningens retningslinjer for, hvornår der skal ske politianmeldelse, og hvem der har ansvar for at foretage anmeldelsen.

Formålet med retningslinjerne er at opstille en fælles minimumsramme for, hvordan vi i Socialforvaltningen forholder os til strafbare handlinger og politianmeldelse.

Retningslinjerne gælder for alle tilbud, som Socialforvaltningens har ansvaret for eller driftsoverenskomster med, og for Socialcenter, Rådgivningscenter, Handicapcenter samt Centralforvaltningen. På voksenområdet erstatter retningslinjerne tidligere vejledninger om politianmeldelse. På børneområdet supplerer disse retningslinjer gældende retningslinjer for håndtering af sager, hvor der mistanke om seksuelt misbrug eller fysisk vold mod børn og unge.

Der skal udarbejdes lokale procedurer for efterlevelse af de fælles retningslinjer. Det er et lokalt ansvar at orientere relevante kontorer og chefer ved indgåelse af og ændring i procedurene. (Se pkt. 10)

1. Generelt

Det er alene politi og anklagemyndighed, som kan efterforske og vurdere, om der i en sag er grundlag for at rejse tiltale eller sigtelse.

Det er derfor Socialforvaltningens udgangspunkt, at der ved begrundet mistanke om strafbare handlinger foretages politianmeldelse.

Begrundet mistanke betyder, at der skal være en rimelig grund til mistanken i form af omstændigheder eller beviser, som på objektivt grundlag med rimelighed kan tale for, at den pågældende er skyldig.

Med retningslinjerne for politianmeldelser ønsker Socialforvaltningen at tydeliggøre, at det ikke skal accepteres at blive udsat for kriminelle handlinger – uanset om den forurettede eller gerningsmanden er barn eller voksen, bruger eller ansat.

Når politianmeldelse foretages eller overvejes, bør der i den sociale indsats arbejdes med, at såvel den forurettede som gerningsmanden får en forståelse for, hvorfor forholdet anmeldes, samt hvordan forholdet kan afværges i fremtiden.

2. Hvornår gælder retningslinjerne

Retningslinjerne gælder for politianmeldelse af strafbare handlinger, som foregår i Socialforvaltningens rammer. Det vil sige strafbare handlinger, som

- begås af eller mod brugere af Socialforvaltningens tilbud,
- begås af eller mod ansatte i mødet med borgere,
- sker i tilbud og aktiviteter, som Socialforvaltningen har

ansvaret for, herunder på udflugter, ved arrangementer, på private opholdssteder og i plejefamilier.

3. Hvornår skal der foretages politianmeldelse

Der skelnes overordnet mellem to grupper af strafbare handlinger:

- strafbare handlinger som skal politianmeldes uanset samtykke:
 - personfarlig kriminalitet (fx grov vold, drab og seksuelle overgreb),
 - besiddelse af ulovlige våben,
 - besiddelse af børneporno,
 - salg eller formidling af euforiserende stoffer
 - samt tilsvarende meget alvorlige forhold
- strafbare handlinger som skal politianmeldes med samtykke fra forurettede:
 - trusler,
 - seksuel krænkelse,
 - vold,
 - hærværk,
 - tyveri,
 - økonomisk bedrageri
 - og lignende

Strafbare handlinger som skal anmeldes uanset samtykke

Ved begrundet mistanke om eller kendskab til personfarlig kriminalitet, skal der *altid* indgives politianmeldelse. Dette gælder uanset om handlingen er foregået i eller udenfor Socialforvaltningens rammer og uanset om den forurettede giver samtykke til anmeldelsen.

Besiddelse af ulovlige våben eller børnepornografi og salg af euforiserende stoffer er eksempler på typer af kriminalitet, som vi som myndighed og kommune ikke kan acceptere foregår i vore rammer. Ved kendskab til sådanne lovovertrædelser i Socialforvaltningens rammer, skal der derfor ske politianmeldelse.

Strafbare handlinger som skal anmeldes med samtykke fra forurettede

Ved begrundet mistanke om andre former for strafbare handlinger skal der som udgangspunkt ske politianmeldelse med samtykke fra den forurettede.

Anmeldelse kan undlades i to tilfælde; I sager hvor den forurettede ikke ønsker eller ikke giver samtykke til anmeldelsen, og i sager hvor det skønnes, at en politianmeldelse vil være uhensigtsmæssig for det sociale arbejde. I skønnet indgår fx tavshedspligten og pædagogiske overvejelser. Det er altid lederen, som har ansvaret for at tage stilling til, om anmeldelse undlades.

Man skal dog være opmærksom på, at der kan være tilfælde, hvor en

politimæssig behandling af sagen kan have betydning for erstatningsforhold, som følger af det kriminelle forhold.

Samtykke

Som hovedregel forudsætter politianmeldelse af en strafbar handling, at den forurettede giver samtykke til anmeldelsen. (Dog undtaget de handlinger som anmeldes uanset samtykke). Dette gælder uanset om den forurettede er en anden bruger, en ansat eller en borger uden tilknytning til Socialforvaltningen.

Hvis den forurettede ikke selv er i stand til at indgive eller samtykke til anmeldelse, fx som følge af en funktionsnedsættelse eller stærk følelsesmæssig påvirkning i situationen, er det lederens ansvar at vurdere, om der skal indgives anmeldelse. Det er også lederens ansvar at sikre, at den forurettede hjælpes til at foretage anmeldelse. Der skal så vidt muligt indhentes samtykke hos den eller de personer, som varetager den forurettedes interesser.

4. Anmeldelse af brugere eller ansatte

4.1. Brugere – voksne

Brugeren som den forurettede

Som udgangspunkt er det den forurettede, der anmelder til politiet.

Hvis den forurettede er en bruger, som på grund af sin funktionsnedsættelse eller sociale situation ikke kan indgive anmeldelse, er det lederen, som foretager anmeldelsen.

Den forurettede skal give samtykke til anmeldelsen. Dog ikke ved personfarlig kriminalitet mv. (jf. ovenfor), hvor der skal ske anmeldelse til politiet uanset samtykke fra forurettede.

Ønsker den forurettede ikke at indgive anmeldelse, kan det i nogle tilfælde undlades (jf. pkt. 3). Det er lederens ansvar at tage stilling til, om der er forhold, som taler for, at anmeldelse kan undlades.

Ved anmeldelse kan forurettede bede om vidnebeskyttelse. (Se pkt. 6)

Brugeren som gerningsmand

Ved begrundet mistanke om at en bruger har begået en strafbar handling, skal der ske anmeldelse. Anmeldelse forudsætter samtykke fra den forurettede som beskrevet under punkt 3.

4.2. Brugere – børn og unge under 18 år

Børn og unge som den forurettede

Det er lederens ansvar, at der indhentes samtykke, og at der foretages politianmeldelse. Det er ligeledes lederens ansvar at tage stilling til, om der er forhold som taler for, at anmeldelse kan undlades.

Forældremyndighedsindehaveren skal orienteres om anmeldelsen, medmindre forældremyndighedsindehaveren er mistænkt i sagen. I så fald skal politiet forinden acceptere, at vedkommende orienteres, for at sikre at en orientering ikke skader politiets efterforskning af sagen

Ved andre strafbare handlinger skal forældremyndighedsindehaveren så vidt muligt give samtykke til, at der sker politianmeldelse.

Ved alle sager, undtaget de hvor forældremyndighedsindehaveren er mistænkt i sagen, skal forældremyndighedsindehaveren orienteres om sagen, uanset om der foretages politianmeldelse eller ej.

I øvrigt henvises til ”Vejledning og retningslinier for intern håndtering og samarbejde i de særlige sager, hvor der er mistanke om seksuelt misbrug eller fysisk vold mod børn og unge...” (dok.nr. 2007-435516)

Børn og unge som gerningsmand

Som udgangspunkt behandles strafbare handlinger begået af børn og unge på samme måde som strafbare handlinger begået af voksne.

Når børn og unge er gerningsmand skelnes mellem børn og unge over 15 år – den kriminelle lavalder – og børn og unge under 15 år.

Hvis der er begrundet mistanke om, at børn og unge *over* 15 år har begået strafbare handlinger, skal der ske politianmeldelse.

Hvis der er begrundet mistanke om, at børn og unge *under* 15 år har begået strafbare handlinger, er det lederens ansvar at skønne, om det vil være hensigtsmæssigt at anmelde den strafbare handling, da vedkommende ikke kan straffes for handlingen. I skønnet indgår fx pædagogiske overvejelser i relation til kriminalpræventivt arbejde.

Uanset om handlingen anmeldes eller ej er ansatte i Socialforvaltningen forpligtet til at indberette strafbare handlinger begået af børn og unge til de sociale myndigheder.

4.3. Ansatte

Ansatte som den forurettede

Som udgangspunkt er det den forurettede, der anmelder til politiet.

Det er lederens ansvar, at der sker politianmeldelse i forbindelse med strafbare handlinger mod personalet i overensstemmelse med retningslinjerne under punkt 3.

Hvis en ansat vil eller har anmeldt en bruger eller anden ansat, skal anmeldelsen altid indberettes til og drøftes med lederen. Hvis en ansat er i tvivl om hvorvidt en handling skal anmeldes, er det lederens ansvar at tage stilling til, om der skal ske politianmeldelse.

Ved anmeldelse kan ansatte bede om vidnebeskyttelse. (Se punkt 6)

Vold, trusler og andre handlinger mod ansatte, som kan få fysiske eller psykiske konsekvenser for den ansatte, skal altid anmeldes som arbejds-skade, uanset om der foretages politianmeldelse eller ej.

Ansatte som gerningsmand

Hvis der er begrundet mistanke om, at en ansat har begået en strafbar handling, skal dette anmeldes til politiet. Anmeldelse forudsætter samtykke fra den forurettede som beskrevet under punkt 3.

Ved begrundet mistanke om, at en ansat har begået en strafbar handling, skal der ske indberetning til HR-kontorets jurister. HR-kontoret vil i samarbejde med tjenestestedet tage stilling til, om forholdet har eller kan få ansættelsesretlige konsekvenser for den ansatte.

Hvis en begrundet mistanke retter sig mod lederen eller en del af ledelsen, bør den ansatte omgående kontakte mistænktens nærmeste foresatte/ relevant tilbudsleder/centerleder/chef. Det er centerlederens/chefens ansvar at tage stilling til og foretage anmeldelse, samt at kontakte HR-kontoret (administration).

5. Ved tvivl om indgivelse af politianmeldelse

Det er altid lederen, som tager stilling til og har ansvar for, at der indgives politianmeldelse.

Ved tvivl om, hvorvidt der i en konkret situation bør ske politianmeldelse, kan ledere i forvaltningens tilbud få vejledning via Socialforvaltningens drifts- og udviklingskontorer. Ledere i Social-, Handicap- og Rådgivningscentre kan få vejledning via centerchefen.¹

6. Selve anmeldelsen

Politianmeldelse skal som udgangspunkt ske så hurtigt som overhovedet muligt af hensyn til bevisbeskyttelse.

Politianmeldelsen skal ske til politimyndigheden i den politikreds, hvor den strafbare handling er eller mistænkes for at være begået. Det er altså gerningsstedet og ikke bopælen, der er afgørende.

Alle ansatte kan bede om vidnebeskyttelse, når der foretages politianmeldelse. Ved vidnebeskyttelse oplyses navn og arbejdsadresse til selve anmeldelsen, og navn, privatadresse og fødselsdato til vidnefortegnelsen. Vidnefortegnelsen indgår udelukkende i politiets eksemplar af sagens dokumenter, hvorfor anmelderens anonymitet bevares overfor dommer, forsvarer og anklagede.²

I øvrigt kan alle vidner, anmeldere og forurettede, som føler sig utrygge ved, at sigtede kan skaffe sig private oplysninger om dem,

¹ Det er Drifts- og udviklingskontorets og centerchefernes ansvar at henvise til HR-kontorets jurister i tilfælde, som vedrører personalemæssige forhold

² Der er indgået en aftale mellem den tidligere Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltning og Københavns Politi, som giver alle medarbejdere i Socialcentre vidnebeskyttelse. Ansatte bør ved anmeldelse gøre opmærksom på denne aftale ved ønske om beskyttelse af private oplysninger.

anmode om at få udeladt oplysninger om stilling, bopæl, personnummer og telefonnummer i politirapporterne.³

Dokumentation

Det skal kunne dokumenteres, at en anmeldelse har fundet sted. Ved telefonisk og personlig anmeldelse skal det noteres, hvornår anmeldelsen er foretaget, hvem som har foretaget den, og til hvem den er afgivet. Ved strafbare handlinger, som kan anmeldes skriftligt, vil en skriftlig anmeldelse være at foretrække.

Seksuelle overgreb

I sager om seksuelle overgreb på såvel voksne som børn vil det være nødvendigt med en retsmedicinsk undersøgelse.

Det er vigtigt hurtigst muligt at kontakte Center for Voldtægtsofre eller Retsmedicinsk Institut på Rigshospitalet, der vil sørge for undersøgelsen. (En undersøgelse foretaget af almindelig praktiserende læge kan ikke bruges som bevis)

7. Tavshedspligt

Alle som virker inden for Socialforvaltningen har tavshedspligt.

Oplysninger om væsentlige sociale problemer og kriminelle forhold er fortrolige og må derfor ikke videregives til andre myndigheder uden samtykke fra den person, som oplysningerne vedrører.

Lovgivningen giver mulighed for at videregive fortrolige oplysninger i tilfælde, hvor videregivelsen sker for at varetage private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse.

I sager med personfarlig kriminalitet betyder kriminalitetens alvorlighed, at personalets tavshedspligt må vige for hensynet til ofret. I andre sager beror det på en konkret vurdering, om tavshedspligten må vige eller ej.

I øvrigt følges gældende lovgivning om tavshedspligt for de enkelte faggrupper, som arbejder under og for Socialforvaltningen.

Ved tvivl om hvorvidt tavshedspligten må vige for modstående hensyn, kan lederen få råd og vejledning i Drifts- og udviklingskontorerne og i Social-, Handicap- og Rådgivningscentre.

8. Afværgepligt

Alle og enhver har efter straffeloven pligt til at afværge personfarlig kriminalitet, i situationer hvor det lader sig gøre uden at man bringer sig selv i fare. Afværgepligten kan opfyldes ved at tilkalde hjælp og/eller foretage politianmeldelse.

³ Jævnfør Politiets A-meddelelse II nr. 5 af 26. februar 2003.

9. Registrering og indberetning

Lokalt

På lokalt niveau registreres i relation til den enkelte bruger.

Alle sager, hvor der indgives politianmeldelse, skal registreres. Hvis der indgives politianmeldelse uden samtykke, skal der angives en begrundelse herfor.

I de tilfælde hvor der ikke indgives politianmeldelse, men hvor det har været overvejet og besluttet at undlade at politianmelde, skal overvejelser som er relevante for det videre sociale arbejde med brugeren dokumenteres.

Centerniveau

Forvaltningen ønsker at opbygge viden om omfanget af sager i Socialforvaltningen, hvor der foretages politianmeldelse.

Registreringen af omfanget foregår på centerniveau, og skal ske i forvaltningens skema til registrering af politianmeldelser⁴. Registreringen danner grundlag for fælles vidensopsamling, som forvaltningen foretager en gang årligt.

Det er lederens ansvar, at der sker indberetning til centerledelsen.

10. Lokale procedurer og aftaler

I anerkendelse af Socialforvaltningens mangeartede tilbud og brede målgruppe, er der mulighed for at udbygge og præcisere retningslinjerne i overensstemmelse med lokale behov. Dette bør indgå i formuleringen af lokale aftaler og procedurer for, hvordan man efterlever de fælles retningslinjer.

De lokale aftaler og procedurer kan fx tydeliggøre:

- ansvar for opfølgning på politianmeldelser
- aftaler om ansvar og ledelsesniveauer
- hvor man kan søge vejledning
- praksisguide og tjekliste
- ansvar og rammer for dokumentation og registrering

Relevante kontorer og chefer skal orienteres ved indgåelse af og ændring i lokale aftaler og procedurer for politianmeldelse af strafbare handlinger.

⁴ Se bilag